

СЕКЦІЯ 2 ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2307-8030/2024-50-3>

УДК 658

Айсулу Асан

аспірантка

Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6130-5700>

E-mail: innazelisko23@gmail.com

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

У статті представлено сучасні тренди наукових розвідок щодо трактування економічного змісту, сутнісного наповнення, ролі та значення фінансового забезпечення інноваційного розвитку підприємств. Проаналізовано різноманітність поглядів та систему підходів щодо теоретичних засад фінансового забезпечення інноваційної діяльності підприємств. Стан інноваційної спроможності підприємств та умови функціонування галузей мають вирішальне значення для формування та реалізації інноваційного потенціалу підприємств та забезпечення їх конкурентоспроможного розвитку. Трансформаційні перетворення, що відбуваються на рівні глобальної економіки вимагають нових, неординарних рішень та підходів щодо забезпечення переваг у конкурентному змаганні на світовому ринку. Для цього необхідно мовою є забезпечення високого рівня інтелектуалізації як управління, так і процесів відтворення. Виявлено наявні тенденції розуміння ролі фінансових ресурсів у фінансовій діяльності підприємств та їх значення у забезпечення інноваційного поступу національної економіки. Узагальнено теоретичні засади фінансового забезпечення інноваційного розвитку підприємств та доповнено понятійно-категоріальний апарат економічних категорій «фінансові ресурси підприємств» та «фінансове забезпечення інноваційного розвитку підприємств». Впровадження інноваційних технологій та сучасних бізнес-моделей, які уможливають інноваційний прорив та сталий розвиток підприємств – головні тренди інноваційного розвитку національної економіки, які забезпечать зростання її конкурентоспроможності. Тобто, досягнення високого рівня інноваційності та забезпечення на цій основі зростання конкурентних позицій на світовому ринку є стратегічним курсом національної економіки, який потребує відповідної системи фінансового забезпечення. Обґрунтовано, що фінансове забезпечення інноваційного розвитку підприємств є багатофакторним системним процесом, який корелює зі світовим трендом інноваційних засад сталого економічного розвитку на мікро- макро- та мезорівнях світової економіки.

Ключові слова: фінансові ресурси, фінансове забезпечення, інновації, інноваційна діяльність, інноваційний потенціал, інноваційний розвиток, фінансове забезпечення інноваційного розвитку підприємств, конкурентоспроможність.

Aisulu Assan. THEORETICAL ASPECTS OF FINANCIAL SUPPORT FOR INNOVATIVE DEVELOPMENT OF ENTERPRISES

The article presents modern trends of scientific research on the interpretation of economic content, essential content, role and importance of financial support for the innovative development of enterprises. The variety of views and the system of approaches to the theoretical foundations of financial support of innovation activities of enterprises are analyzed. The present Ukrainian business environment is characterized by significant turbulence and dynamism, requiring constant adequate response, adjustment of the organization of enterprise management, implementation of financial policy and financial support of activities and making appropriate decisions on the strategy for further development. Financial potential, the level of financial condition and financial support of enterprises determine the possibilities of their activities – from banal survival to competitive and effective functioning and sustainable development on innovative principles. The functioning of enterprises takes place in the conditions of dynamic scientific and technological progress, which is accompanied by the introduction of new equipment and technologies in order to improve technical and technological processes at enterprises. On such principles, the qualitative technological potential of enterprises is the key to their competitiveness and financial success. Modern dynamic conditions of functioning of enterprises require rethinking of economic content, essential content, role and importance of financial support for their innovative development. Financial resources are an important component of the system of financial support and innovative vector of economic progress of enterprises. The state of the innovative capacity of enterprises and the conditions for the functioning of industries are crucial for the formation and implementation of the innovative potential of enterprises and ensuring their competitive development. Transformational transformations taking place at the level of the global economy require new, extraordinary solutions and approaches to ensure advantages in competitive competition in the world market. For this, the necessary language is to ensure a high

level of intellectualization of both control and playback processes. The introduction of innovative technologies and modern business models that make possible an innovative breakthrough and sustainable development of enterprises are the main trends in the innovative development of the national economy, which will ensure the growth of its competitiveness. That is, achieving a high level of innovation and ensuring on this basis the growth of competitive positions in the world market is a strategic course of the national economy, which requires an appropriate system of financial support. The existing tendencies of understanding the role of financial resources in the financial activities of enterprises and their importance in ensuring the innovative progress of the national economy have been identified. The theoretical principles of financial support of innovative development of enterprises are generalized and the conceptual – categorical apparatus of economic categories "financial resources of enterprises" and "financial support of innovative development of enterprises" is supplemented. It is substantiated that the financial support of innovative development of enterprises is a multi-factor system process that correlates with the global trend of innovative principles of sustainable economic development at the micro-macro and meso levels of the world economy.

Keywords: financial resources, financial support, innovation, innovation activity, innovation potential, innovative development, financial support of innovative development of enterprises, competitiveness.

Постановка проблеми. Сьогодення українського бізнес середовища характеризується значною турбулентністю та динамічністю, що потребують постійного адекватного реагування, корегування системи організації управління підприємствами, здійснення фінансової політики і фінансового забезпечення діяльності та прийняття відповідних рішень щодо стратегії подальшого розвитку. Фінансовий потенціал, рівень фінансового стану та фінансового забезпечення підприємств обумовлюють можливості їх діяльності – від банального виживання до конкурентоспроможного і ефективного функціонування та сталого розвитку на інноваційних засадах. Організація діяльності сучасних підприємств обумовлюються світовими трендами мінливого економічного, фінансового, наукового та технічного простору, новітніми винаходами та технологічними досягненнями. Врахування цих чинників та запровадження результатів розвитку науки та техніки є забезпечувальним технологічними базисом інноваційного розвитку підприємств. На таких засадах уможливується покращення технологічного забезпечення діяльності підприємств, що позитивно вплине на підвищення рівня його конкурентоздатності та фінансової результативності.

Сучасні динамічні умови функціонування підприємств вимагають переосмислення економічного змісту, сутнісного наповнення, ролі та значення фінансового забезпечення їх інноваційного розвитку. Фінансові ресурси є важливою складовою системи фінансового забезпечення та інноваційного вектору економічного поступу підприємств.

Стан інноваційної спроможності підприємств та умови функціонування галузей мають вирішальне значення для формування та реалізації інноваційного потен-

ціалу підприємств та забезпечення їх конкурентоспроможного розвитку. Трансформаційні перетворення, що відбуваються на рівні глобальної економіки вимагають нових, неординарних рішень та підходів щодо забезпечення переваг у конкурентному змаганні на світовому ринку. Для цього необхідною мовою є забезпечення високого рівня інтелектуалізації як управління, так і процесів відтворення.

Впровадження інноваційних технологій та сучасних бізнес-моделей, які уможливають інноваційний прорив та сталий розвиток підприємств – головні тренди інноваційного розвитку національної економіки, які забезпечать зростання її конкурентоспроможності. Тобто досягнення високого рівня інноваційності та забезпечення на цій основі зростання конкурентних позицій на світовому ринку є стратегічним курсом національної економіки, який потребує відповідної системи фінансового забезпечення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукові розвідки фінансового забезпечення інноваційного розвитку підприємств є предметом досліджень низки вітчизняних та іноземних вчених. Заслужують на увагу наукові дослідження проблематики фінансового забезпечення діяльності підприємств таких вчених, як В. Ільчук, О. Кириленко, О. Москаль, В. Опарін, Л. Першко, О. Романенко, В. Федосов, Т. Шпомер, С. Юрій тощо.

Сучасні траєкторії розвитку теорії та практики фінансового забезпечення інноваційного розвитку підприємств набули широкого висвітлення у наукових дослідженнях таких науковців як О. Гудзь, І. Зеліско, К. Лагутіна, П. Стецюк. Проте, світова економічна турбулентність та трансформація глобального економічного простору, вагомими економічними та фінансовими досягненнями економічно розвинутих країн світу на засадах інноваційності, обумовлюють необхідність

переосмислення поглядів та еволюційної трансформації підходів до розуміння економічної категорії «фінансове забезпечення інноваційного розвитку підприємств».

Мета статті. Метою дослідження є узагальнення теоретичних засад та аналізування сучасних підходів до розуміння економічної сутності фінансового забезпечення інноваційного розвитку підприємств; оцінювання існуючих трактувань економічної категорії «фінансові ресурси» та їх ролі у забезпечення інноваційного поступу національної економіки; виявлення наявних тенденцій у сучасних поглядах на роль фінансового забезпечення діяльності підприємств на інноваційних засадах та виявлення характерних особливостей сучасних наукових досліджень економічної категорії «фінансове забезпечення інноваційного розвитку підприємств».

Виклад матеріалу дослідження та його основні результати. Визначальним трендом успішного функціонування будь-якої системи в умовах сучасних глобалізаційних трансформацій є інноваційний розвиток. Інновації уможливають формування таких конкурентних переваг, які сприяють отриманню лідерських позицій для підприємств, цілих галузей та національних економік. Інноваційна діяльність, інноваційна активність, інноваційний потенціал та інноваційний розвиток – найважливіші складові формування конкурентоспроможності всіх галузей економіки та зростання конкурентоспроможності економічних суб'єктів на глобальному світовому ринку. Тобто це логічна відповідь викликам сьогодення шляхом переформатування діяльності економічних суб'єктів на засадах активізації інноваційної діяльності. Найважливішим компонентом інноваційного поступу є спроможність його учасників безперервно перетворювати існуючі наукові знання в інноваційну продукцію, та послуги, що є конкурентоспроможними та користуються попитом.

Будь-якому підприємству, яке являє собою динамічну та складну відкриту систему, необхідно здійснювати управління наявними ресурсами. Визначальною умовою якісного економічного поступу підприємства є ефективне використання фінансових ресурсів в процесі його функціонування.

Сучасні трактування фінансових ресурсів у дослідженнях багатьох вчених відображають фінансові виклики та економічні тренди сьогодення. Так, П. Стецюк розкриває економічний зміст фінансових ресур-

сів з позицій фінансового менеджменту підприємства: «...встановлення якісних характеристик та цільової функції фінансових ресурсів дозволяє дати наступне їх визначення: фінансові ресурси підприємства (суб'єкта господарювання) – це його найбільш ліквідні активи, що забезпечують неперервність руху грошових потоків» [1]. Через призму ліквідності активів О. Гудзь презентує змістове наповнення фінансових ресурсів підприємств: «Фінансові ресурси підприємства – це сукупність усіх високоліквідних наявних активів, які перебувають у розпорядженні підприємства й призначені для виконання фінансових зобов'язань і розширеного відтворення» [2]. Важливими ознаками фінансових ресурсів підприємств є розуміння їх в якості економічних ресурсів, що уможливають фінансову діяльність та здатність виконувати фінансові зобов'язання перед суб'єктами фінансових відносин, інших контрагентів. З вищезазначеної позиції І. Зеліско розкриває зміст фінансових ресурсів підприємств «...грошові та інші ліквідні оборотні засоби, що нагромаджені й авансовані з власних, позикових та залучених джерел у господарську діяльність економічних суб'єктів задля задоволення економічних потреб та інтересів його власників та інших зацікавлених осіб» [3].

Характерною особливістю наведеного визначення є акцентування уваги на значенні фінансового базису, що уможливорює безперервність руху грошових потоків для забезпечення проблемних аспектів фінансування із застосуванням інструментів планування та прогнозування майбутньої діяльності, діагностики рівня ефективності визискування фінансових ресурсів.

Важливо зазначити, що розуміння економічного змісту фінансових ресурсів економічних суб'єктів передбачає їх розгляд в якості економічних ресурсів, що уможливають господарську діяльність та здатність виконувати фінансові зобов'язання перед суб'єктами фінансових відносин, а також презентують фінансовий результат відтворювального процесу.

Таким чином, сутність економічної категорії «фінансові ресурси підприємств» можливо представити в якості ліквідних активів, що є у розпорядженні підприємства та авансовані у господарську діяльність для отримання позитивного фінансового результату на основі їх ефективного використання.

У наукових джерелах пропонується різноманіття поглядів вчених щодо розу-

міння сутнісного змісту поняття «фінансове забезпечення». Так, фінансове забезпечення розглядають як сукупність методів і методик, способів та прийомів, що застосовуються для реалізації фінансових відносин шляхом здійснення певних фінансових операцій. Також наявною є тенденція щодо трактування фінансового забезпечення як певної сукупності різних видів фінансових ресурсів, використання яких уможливорює економічну життєдіяльність економічних суб'єктів щодо виконання їх фінансових зобов'язань та інституцій фінансової системи. Цей перелік поглядів доповнює розуміння фінансового забезпечення в якості визначених умов та заходів, що сприятимуть гармонізації економічних процесів, які супроводжують фінансову діяльність.

Набуло поширення у сучасній теорії наступне змістове наповнення сутності економічної категорії «фінансове забезпечення», прихильниками якого є В. Ільчук та Т. Шпомер. Вони презентують його як «...взаємопов'язану сукупність джерел, форм і методів, що реалізують певну технологію фінансування розвитку об'єктів виробничої, соціальної чи будь-якої іншої сфери діяльності суб'єктів соціально-економічних відносин» [4].

У наукових дослідженнях наявна не тільки різноманітність поглядів, а також багатоаспектність трактувань фінансового забезпечення. Так, Л. Першко фінансове забезпечення розглядає як вагому складову організаційно-економічного механізму діяльності підприємства, у зв'язку із тим, що воно є важливою ланкою, яка уможливорює взаємовідносини підприємств різних галузей із суб'єктами зовнішнього фінансового середовища [5]. Проте, у наукових дослідженнях С. Юрія та О. Кириленко фінансове забезпечення трактується як один з методів фінансового механізму, що супроводжує розподільчі та перерозподільчі процеси щодо національного продукту, виробленого у суспільстві. Автори наголошують на таких основних елементах фінансового забезпечення як самофінансування та кредитування, інвестування, бюджетне фінансування, оренда тощо [6, с. 40; 7, с. 41]. У свою чергу В. Осипцев трактує фінансове забезпечення, як «...основний метод фінансового впливу на соціально-економічний розвиток, який регулюється на основі відповідної сфери функціонування та може бути реалізований у наступних формах: самофінансування, кредитування та зовнішнє фінансування»

[8, с. 59]. Тобто, наявною є тенденція щодо розуміння фінансового забезпечення через призму методу певного механізму.

О. Москаль наголошує, що фінансове забезпечення це «...сукупність економічних відносин, що виникають з приводу пошуку, залучення й ефективного використання фінансових ресурсів та організаційно-управлінських принципів, методів і форм їх впливу на соціально-економічну життєдіяльність» [9]. У наведеному визначенні явно превалює процесний підхід розуміння сутності фінансового забезпечення.

О. Романенко виділяє організаційні аспекти змістовного наповнення фінансового забезпечення, яке розглядають як покриття затрат за рахунок фінансових ресурсів, акумульованих суб'єктами господарювання й державою. При цьому розглядають форми фінансового забезпечення (самофінансування, кредитування та державне фінансування) та інструменти механізму здійснення фінансового забезпечення, а також склад і композицію [10, с. 18].

Системний аспект у трактуванні фінансового забезпечення презентує В. Федосов та розглядає його як систему джерел і форм фінансування розвитку економічної і соціальної сфер суспільства, яка реалізується у трьох формах – самофінансування, кредитування, бюджетне фінансування [11].

Г. Погріщук визначення фінансового забезпечення пропонує з точки зору необхідності діяльності держави та економічних суб'єктів щодо забезпечення фінансовими ресурсами шляхом їх мобілізації та врахування таких складових, як мета, завдання та функції, методи, витрати, обсяги фінансових ресурсів, а також діяльність як держави, так і суб'єктів господарювання пов'язану з мобілізацією і використанням фінансових ресурсів [12, с. 42]. Фінансове забезпечення презентовано як систему, складову механізму, певний процес та організацію, а також як форму забезпечення.

Фінансове забезпечення інноваційного розвитку підприємств являє собою комплексну систему, яка включає різноманітні композиційні складові. Основою цієї системи є інноваційний розвиток, який являє собою визначальний аспект та багатофункціональний процес, що є тригером економічного поступу та чинником формування засад сталого економічного розвитку. З іншого боку економічний поступ національної економіки на засадах інноваційності потребує відповідного стану фінансової системи країни та наявності різноманітних витоків

формування, нагромадження та залучення фінансових ресурсів. Це уможливить застосування підприємствами різноманітних видів, форм та інструментів фінансування своєї діяльності. В свою чергу фінансове забезпечення інноваційного розвитку підприємств є багатофакторним системним процесом, який корелює зі світовим трендом інноваційних засад сталого економічного розвитку на мікро- макро- та мезорівнях світової економіки.

Група дослідників зазначають, що механізм фінансового забезпечення інноваційної розвитку підприємств уможливорюється вектором активізації інноваційної діяльності. Врахування цього аспекту здійснюється при формуванні фінансового механізму та виокремленні необхідних ефективних заходів для його втілення [13].

Механізм фінансового забезпечення інноваційної діяльності підприємств та їх інноваційного розвитку має певні характерні властивості, які пов'язані з активізацією інноваційних процесів. Механізм забезпечення фінансовими ресурсами підприємств О. Гудзь пропонує розглядати «...як сукупність взаємозалежних економічних відносин, що з'являються у разі пошуку, формування, акумуляції, використання та нагромадження фінансових ресурсів відповідно до поставлених завдань». Тобто, визначальним аспектом є рух фінансових ресурсів в системі фінансового забезпечення діяльності підприємств [2].

К. Лагутіна пропонує визначення механізму фінансового забезпечення інноваційної діяльності підприємств в якості фінансування інновацій шляхом визискування специфічних витоків фінансування, у відповідності до фінансового стану та перспектив подальшої діяльності та розвитку підприємств [14, с. 27]. Тобто, фінансове забезпечення презентують як систему, складову механізму, певний процес та організацію, а також як форму забезпечення.

Вважаємо цілком логічним розуміння економічної сутності фінансового забезпечення інноваційного розвитку підприємств, як фінансових відносин, що відображають провідні траєкторії формування, нагромадження та визискування фінансових ресурсів з метою досягнення фінансової стійкості та зростання інноваційного потенціалу.

Виявлені різнобарвність підходів, поглядів та трактувань економічної категорії «фінансове забезпечення інноваційного розвитку підприємств» підтверджує її зна-

чуєність, сутнісну комплексність та багатоаспектну будову.

Висновки. Розвиток людства та суспільних відносин завжди супроводжується процесами інтелектуалізації всіх сфер життєдіяльності суспільства та суспільного відтворення зокрема. Сьогодення суспільних відносин на рівні глобальної економіки ґрунтується на процесах інтелектуалізації, основу яких складають інновації. Інноваційні засади здійснення відтворювальних процесів передбачають нововведення, які уможливають прогресивні технологічні трансформації та позитивні фінансові результати для всього суспільства, а також сприяють науково-технічному вдосконаленню технологічних систем.

Інноваційний розвиток підприємств є необхідною складовою його функціонування, яке передбачає здійснення науково-технічних дослідження та винаходів, а також впровадження досягнень сучасної наукової думки. Створення інноваційної продукції та надання послуг відповідно до новітніх технологічних та технологічних винаходів, що користуються попитом на ринку потребують відповідного фінансового забезпечення з урахуванням різноманітності джерел їх визискування та видів залучених фінансових ресурсів.

Визначено вагомість значення фінансового забезпечення інноваційного розвитку підприємств та родь фінансових ресурсів в системі управління їх діяльністю. Існуюча багатовекторність поглядів та сукупність підходів щодо трактування фінансового забезпечення інноваційного розвитку підприємств, підтверджують значну роль цієї економічної категорії в системі суспільного відтворення. У подальших дослідженнях важливого значення набувають наукові розвідки стосовно впливу різноманітності видів фінансових ресурсів та їх витоків на механізм фінансування інноваційного розвитку підприємств.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Стецюк П.А. Теорія і практика управління фінансовими ресурсами сільськогосподарських підприємств : монографія. Київ : ННЦ ІАЕ, 2008. 386 с.
2. Гудзь О.Є. Фінансові ресурси сільськогосподарських підприємств : монографія. Київ : ННЦ ІАЕ, 2007. 578 с.
3. Зеліско І.М. Управління фінансовим забезпеченням діяльності аграрних холдингів. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 24. С. 7–10.
4. Ільчук В.П., Шпомер Т.О. Фінансове забезпечення сталого розвитку підприємств реального сектора економіки. *Проблеми економіки*. 2018. № 2. С. 310–316.
5. Першко Л.О. До питання створення механізму фінансового забезпечення діяльності підприємств. *Збірник*

- наукових праць Луганського національного аграрного університету. Луганськ : Вид-во ЛНАУ, 2004. № 37 (49). С. 99–103.
- Юрій С.І., Демянишин В.Г., Буздуган Я.М. Антологія бюджетного механізму : монографія. Тернопіль : Економічна думка, 2001. 250 с.
 - Кириленко О.П. Фінанси (Теорія та вітчизняна практика) : навч. посіб. Тернопіль : Астон, 2002. 212 с.
 - Близнюк О.П., Лачкова Л.І., Оспіщев В.І. та ін. Фінанси : [навч. посіб.] / за ред. І.В. Оспіщева. Київ : Знання, 2006. 415 с.
 - Москаль О.І. Фінансове забезпечення розвитку агропромислового виробництва регіону (на матеріалах Чернівецької області) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.04.01 / Ін-т аграр. економіки УААН. Київ, 2001. 18 с.
 - Романенко О.Р. Фінанси : підручник. Київ : Центр навч. л-ри, 2006. 312 с.
 - Федосов В., Опарін В., Сафонова Л. та ін. Бюджетний менеджмент : підручник / за заг. ред. В. Федосова. Київ : КНЕУ, 2004. 864 с.
 - Погрізук Г.Б. Фінансове забезпечення охорони навколишнього природного середовища : дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 08.04.01. Тернопіль, 2005. 245 с.
 - Зянько В.В., Стасюк Н.Л., Дун Сін'їн. Сутність та джерела фінансового забезпечення інноваційної діяльності малих підприємств. *Вісник Вінницького політехнічного інституту*. 2015. № 4. С. 57–62.
 - Лагутіна К. Фінансовий механізм інноваційної діяльності у корпоративному секторі економіки України. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2009. Вип. 112. С. 27–29.
 - tora ekonomiky [Financial support for the sustainable development of enterprises in the real sector of the economy]. *Problems of the economy*, no. 2, pp. 310–316. (in Ukrainian)
 - Pershko L.O. (2004) Do pytannia stvorennia mekhanizmu finansovoho zabezpechennia diialnosti pidpriemstv [On the issue of creating a mechanism for financial support of enterprises]. *Zbirnyk naukovykh prats Luhanskoho natsionalnogo ahrarnoho universytetu*. Luhansk: Vyd-vo LNAU, no. 37 (49), pp. 99–103. (in Ukrainian)
 - Yurij S.I., Demianyshyn V.H., Buzduhan Ya.M. (2001) *Antolohiia biudzhethnoho mekhanizmu* [Anthology of the budgetary mechanism: a monograph]. Kyiv: Ekonomichna dumka. (in Ukrainian)
 - Kyrylenko O.P. (2002) *Finansy: Teoriia ta vitchyzniana praktyka: navch. posib.* [Finance: Theory and domestic practice]. Ternopil: Aston. (in Ukrainian)
 - Blyzniuk O.P., Lachkova L.I., Ospishchev V.I. and others (2006) *Finansy*. [Finance]. Ospishcheva I.V. (ed.). Kyiv: Znannia. (in Ukrainian)
 - Moskal O.I. (2001) *Finansove zabezpechennia rozvytku ahropromyslovoho vyrobnytstva rehionu (na materialakh Chernivetskoï oblasti)* [Financial support for the development of agro-industrial production in the region (based on materials from Chernivtsi region)]: abstract of Ph.D. Thesis. 08.04.01, In-t ahrar. ekonomiky UAAN, Kyiv. (in Ukrainian)
 - Romanenko O.R. (2006) *Finansy* [Finance]. Kyiv: Tsentri navch. l-ry. (in Ukrainian)
 - Fedosov V., Oparin V., Safonova L. (2004) *Biudzhethnyi menedzhment* [Budget management] Fedosova V. (ed). Kyiv: KNEU. (in Ukrainian)
 - Pohrishchuk H.B. (2005) *Finansove zabezpechennia okhorony navkolyshnoho pryrodnoho seredovyshcha* [Financial support of environmental protection]: abstract of Ph.D. Thesis. 08.04.01. Ternopil. (in Ukrainian)
 - Zianko V.V., Stasiuk N.L., Dun Sinin (2015) Sutnist ta dzherela finansovoho zabezpechennia innovatsiinoi diialnosti malykh pidpriemstv [The essence and sources of financial support for innovation activity of small enterprises]. *Visnyk Vinnytskoho politekhnichnoho instytutu*, no. 4, pp. 57–62. (in Ukrainian)
 - Lahutina K. (2009) *Finansovi mekhanizm innovatsiinoi diialnosti u korporativnomu sektori ekonomiky Ukrainy* [Financial mechanism of innovative activity in the corporate sector of the Ukrainian economy]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnogo universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Ekonomika*, vol. 112, pp. 27–29. (in Ukrainian)

REFERENCES:

- Stetsiuk P.A (2008) *Teoriia i praktyka upravlinnia finansovymy resursamy* [Theory and practice of financial resources management]. Kyiv: NNC IAE. (in Ukrainian)
- Gudz O.Y. (2007) *Finansovi resursy silskogospodarskykh pidpriemstv* [Financial resources of agricultural enterprises]. Kyiv: NNC IAE. (in Ukrainian)
- Zelisko I.M. (2016) *Upravlinnia finansovym zabezpechenniam diialnosti ahrarnykh kholdynhiv* [Management of financial support of agricultural holdings]. *Investysii: praktyka ta dosvid*, no. 24, pp. 7–10. (in Ukrainian)
- Ilchuk V.P., Shpomer T.O. (2018) *Finansove zabezpechennia staloho rozvytku pidpriemstv realnoho sek-*

Стаття надійшла до редакції 02.03.2024.
The article was received 02 March 2024.